

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rekopisli se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Poslednja volja.

V soboto, dne 24. septembra, bode 25. obletnica smrti ranjega knezoškofa, A. M. Slomška. Njih ime pozna vsak Slovenec in izgovarja ga spoštljivo vsak otrok, brž, ko stori prve stopinje v vsakdanjo šolo.

Ni mogoče drugače, saj so bili ranjci škof vselej ljubeznjiv prijatelj slov. ljudstva in skrben oča malih otrok. Ne vemo, če še zna kdo tako ljubeznjivo pisati za otroke, kakor je to pri Slomšku bilo, pa tudi redka je taka ljubezen, kakor je je bilo polno Slomškovo srce do slov. ljudstva. Spomin na njih torej živi v slov. ljudstvu na veke in veljave njih besede ne izbriše noben čas in ga ne obledi nobena prevara.

Kar so kedaj ranjci škof izpregovorili ali zapisali, to sega še naše dni v srce slov. ljudstva. žal, da že v naših dneh razmere za slov. ljudstvo niso veliko boljše, kakor so bili v njih letih. Vedno še ima med seboj zmočenih mož, ki jim ni mar za slovensko, materno besedo ter še vedno klečé pred tujko, pred nemško mačuhó.

Da še bode tako, znali so ranjci škof in radi so od časa do časa izpregovorili ali zapisali kako besedo, naj bi se dobrim pa nevednim „nemškutarjem“ oči odprle. Tako najdemo v zadnjem letniku „Drobtinic“, ki je izšel še za njih (1862), imenitne besede, v katerih nagovoré slov. ljudstvo ter mu kažejo, kako da mu je treba slov. jezik spoštovati. Cloveku, ki te besede bere, zdijo se kakor poslednja volja ranjega škofa. Mi jih torej postavimo le-sem, kakor v blag spomin o 25. obletnici njih smrti.

Mili stvarnik, pišejo ranjci škof, nam je podelil brez števila veliko darov ter nas je okinčal, kakor venec svojega vstvarjenja: bodi mu slava na veke! Velik božji dar je naš materni jezik, s katerim hvalimo stvarnika ter govorimo o neštetih čudežih božjih. Povej, ako moreš, število zvezdic na jasnem nebu in preštej po njih dobrote milosti božje, katere za-

vživamo na tem svetu, toda ne pozabimo, srečni otroci, da je beseda materna izmed vseh dobrot največja, jasno ogledalo vsacega ljudstva, mila dojka vsakega nauka in narodnega izobraženja. Dokler slovi beseda materna, dotlej se časti in oživlja narod, kakor hitro pa umira materna beseda, peša tudi naroda slava in moč. Kdor torej ljubi svoj narod, njemu so dragi tudi matere mili glasovi; oni so živci dušnega življenja. Prijatelji, ne pozabimo, da smo Slovenci!

Beseda materna je mati slave svojemu ljudstvu. V domačem jeziku se jame narod učiti, po materni besedi slovó častiti možje, blagi dobrotniki svojega ljudstva, po njegovi besedi spoštujejo tuji narodi ljudstvo ali pa ga zaničujejo. Kdor tedaj spoštuje svoj narod, ima spoštovati tudi materno besedo ter skrbeti, za njeno čast, kakor za diko svoje neveste. Prijatelji, ne pozabimo, da smo Slovenci!

Slovenščina, beseda mila matere naše, bodi nam ravno tako blaga in draga, kakor zemlja materna, na kateri je naša zibel tekla. Beseda Slave, naše matere, teče gladko, kakor pohlevni potočič, ki nam rosi zelenje in cvetje. Kratki in krepki so slov. pregovori in prislovice, podobne so žlahtnim jagodam v kiti govora. Rodovita je slovenščina v svojih oblikah, kakor naše slov. gorice. Prizadevaj si le našo besedo izpoznati in ljubil jo bodeš, kakor svoje očesce. Prijatelji, ne pozabimo, da smo Slovenci!

Tako ranjci škof, skorej prav v zadnjih trenutkih svojega življenja in še v naših dneh je treba, da se vedno in vedno le ponavlja njih opominj: Prijatelji, ne pozabimo, da smo Slovenci! Ni nam dnes volja, da še pridemo kaj tem besedam, one so jasne, sežejo v srce, poslednja volja so velicega našega škofa. Za to naj doni o 25. letnici smrti tega našega očeta od hiše do hiše, od doline do doline, od gore do gore — njih resni opominj: Prijatelji, ne pozabimo, da smo Slovenci!

Letno poročilo dijaške kuhinje v Ptujju

v samostanu č. g. oo. minoritov za šolsko leto 1886/87.
(Dalje.)

Darovali pa so za dijaško kuhinjo v Ptujju v šolskem letu 1886/87 nastopni p. n. častiti domoljubi. Imena sledé po abecednem redu.

Č. g. o. Belec Avg., provincijal v Reki, 2 fl., č. g. Bezjak Fr., žup. pri sv. Marku niže Ptujja 5 fl., g. Bradaška Fr., umir. gim. rav. v Gradcu, 1 fl., g. Brenčič Al., odvetn. koncip. v Ptujju 9 fl., g. Cilenšek Dav., prof. v Ptujju 12 fl., č. g. Ciringer Jer., umir. žup. v Slivnici 1 fl., č. g. Čagran Iv., prov. v Špitaliču 1 fl., č. g. Černensek Svoj., kapl. v Loki pri Zid. mostu 4 fl., g. dr. Čuček J., adv. v Ptujju 30 fl., č. g. Čuš Jan., benef. v Wettmanstättnu 5 fl., dekanija Gornjigrad 3 fl., č. g. Dovnik F., prof. v Mariboru 2 fl., Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 50 fl., Dar iz Rajhenburga 10 fl., g. dr. Ferjančič And., drž. poslanec v Ljubljani 4 fl., g. Grebenc Iv., učit. v Št. Lovrencu v Slov. gor. 1 fl. 20 kr., č. g. dr. Gregorec Lav., kan. v Novi cerkvi 2 fl., g. Gregorič Ant., pos. v Ptujju 3 fl. 60 kr., g. Greif J., lekar. v Priedoru v Bosni 5 fl., g. dr. Gross Fr., c. kr. dv. prist. v Ljubljani 20 fl. 25 kr., č. g. Hirti Fr., benef. v Ptujju 10 fl. 50 kr., g. dr. Horvat Tom., odv. koncip. v Celju 2 fl. 55 kr., č. g. Hrg Lovro, kan. v Mariboru 5 fl., g. Jesih Ant., urad. v Veliki nedelji 1 fl., g. Jurca And., veletržec v Ptujju 30 fl., g. Jurič Jak., pos. v Št. Lovrencu d. p. 2 fl., g. dr. Jurtela Fr., adv. v Ptujju 30 fl., č. g. Kapler Iv., kapl. v Rušah 2 fl., g. Klang Lud., strojnik iz Dačice na Moravskem 1 fl., g. Klobučar Ant., c. kr. sod. prist. v Ptujju 22 fl. 50 kr., č. g. Koblar A., kpl. v Mengešu 3 fl., g. Kokot A., naduč. v Pišecah 1 fl., g. Koser Fr., pos. v Št. Lovrencu Sl. g., 1 fl., g. Kunstek Luk., prof. v Ptujju 18 fl., g. Lah J. pri Vel. ned. 20 kr., g. Lilek Emil, prof. v Sarajevu 10 fl., Ljutomerski domoljubi po g. Kovačič J., poslali 77 fl., 15 kr., in sicer: g. dr. Mravljak A., odvet. v Ljutomeru 10 fl., g. Kocbek Boštj., kontrolor 8 fl., č. g. Skuhala Iv., žup. 12 fl. 75 kr., gosp. Šlamberger Ant., notar 12 fl. 75 kr., gosp. dr. Špešič J., zdravnik 2 fl., g. Vaupotič Iv., gost. 4 fl. 5 kr., g. Seršen Fr., trgovec 4 fl. 5 kr., č. g. Osenjak Dav., kpl. 8 fl., g. Horvat Jož., naduč. 1 fl., g. Freuensfeld J., učitelj 1 fl., g. Ivančič Jož., c. k. dav. prist. 2 fl., vsi v Ljutomeru, g. Čvahte S., naduč. pri Mali nedelji 5 fl. 70 kr., g. Karba Iv., učit. pri sv. Križu 1 fl. 50 kr., Igralci v Ljutomeru 4 fl. 35 kr., Ljubenski Slovinci na gorenjem Štajerskem 40 fl., č. g. Majcen Ferd., kateh. v Ptujju 10 fl. 50 kr., g. Majerherman Al., nadzornik v Slivnici 2 fl., č. g. Matjašič Juri, st. prošt v Mariboru 5 fl., č. g. Meško Dav., kpl. pri sv. Petru pri Mariboru 10 fl., č. g. Meško J., žup. pri sv. Lov.

v Sl. gor. 10 fl., g. Mikl Tom, trgovec pri sv. Marjeti p. Ptujem 1 fl., č. g. Munda Jank. nabral pri Mariborskih bogoslovcih 5 fl., č. g. Munda J., nabral pri Mariborskih dijakih 4 fl. 50 kr., č. g. Muršec J., dr. umir. prof. v Gradcu 25 fl., Neimenovan 2 fl., Neimenovan 1 fl., Ormožki okr. zastop 80 fl., Ormožki rodoljubi po g. Vertnik Iv., poslali 71 fl. 50 kr. in sicer: g. dr. Geršak Iv., notar 15 fl., g. dr. Žižek A., zdravnik 5 fl., g. dr. Omulec Iv., odvet. 7 fl. 50 kr., g. dr. Petovar Iv., odvet. 12 fl., gosp. Šinko Jak., posestnik 5 fl., č. g. Cajnkar Jak., žup. 10 fl., g. Mikl Al., trgovec 4 fl., g. B. K. 1 fl., g. drd. Müller Drag., odvet. koncip. 1 fl., g. M. K. 1 fl., g. Jakob 1 fl., g. Edvard Karl, oskrbnik 1 fl., g. Potočnik Jak., čevljar 1 fl., g. Vekoslav 1 fl., g. Nedelko Janko 1 fl., gosp. Lenart Jož. 2 fl., g. Ivan 2 fl., Narodnjakinja 1 fl., vsi v Ormožu, č. g. Osterc Fr., kapl. pri sv. Tomažu 3 fl., č. g. Pajtler Iv., kaplan pri sv. Lovrencu na kor. žel., 1 fl., g. Planinšek Mih., mešan v Ptujju 1 fl. 60 kr., g. dr. Ploj Jak., odvet. v Ptujju 46 fl. 50 kr., „Posojilnica v Makolah“ 30 fl., g. Poregger Ant. nabral pri dr. Žižekovem banketu v Ormožu 7 fl. 80 kr., g. dr. Prus Drag., zdravnik v Konjicah 4 fl., č. g. o. Prus Stan, min. v Ptujju 12 fl. 60 kr., gđe. Rakuš Hed., poštarica pri sv. Barbari v Halozah 2 fl., č. g. Repič A., žup. v Kapelah pri Brežicah 10 fl., č. g. Robič Mat. dr., um. prof. v Gradcu 5 fl., g. Romih Tom., mešč. učit. v Krškem 5 fl. 40 kr., g. Roškar Fr., kapl. v Zavrču 5 fl., č. g. Sattler Iv., kaplan pri sv. Barbari v Hal. 1 fl. 50 kr., č. g. Sever Jož., žup. v Zavodjem 5 fl., č. g. Sevšak Vink., kpl. v Dvoru pri Vrbi 5 fl., č. g. Simonič Iv., žup. v Št. Janžu dr. p. 1 fl., č. g. Slekovec Matevž, kapl. v Št. Lovrencu dr. p. 5 fl., č. g. o. Sovič Al., žup. pri sv. Trojici v Hal. 15 fl., č. g. Sovič Jož., žup. v Stopercih 1 fl., č. g. Strajnsak Dav., dekan v Hočah 10 fl. 83 kr., č. g. Šalomon Fr., kapl. pri sv. Juriju na Ščavnici 3 fl., č. g. o. Šalamun Kel., žup. v Vidmu niže Ptujja 10 fl., g. dr. Šegula Jak., odvet. konc. v Postojni 15 fl., g. Šijanec Fr., nadučit. v Št. Lovrencu v Slov. gor. 1 fl. 20 kr., č. g. Šuta Rup., žup. v Zavrču 15 fl., č. g. Tikvič Jan., novomešnik v Gradcu 1 fl. 50 kr., g. Tratnik S. R. v Ljubljani 2 fl., g. Trstenjak A., ured. v Ljubljani 65 kr., g. dr. Turner P., odgoj. na Dunaju 10 fl., Velikonedelčan 10 fl., č. g. Verhovnik Iv., kap. v Dolu 2 fl., g. Veselič Pet. pri Veliki nedelji 1 fl., g. Veselič Fr. pri Vel. nedelji 20 kr., č. g. Wurzer Mat., žup. v Rušah 5 fl., ** 1 fl., g. Zelenik Jož., odgoj. na Dunaju 30 fl., č. g. Zmazek Fr., žup. pri sv. Urbanu 10 fl., č. g. Zupanič Jak., kapl. v Št. Lovrencu Slov. gor. 4 fl., g. Železinger Fr., prof. v Ptujju 18 fl., č. g. Žižek M., župnik v Belotincih 1 fl., g. Žnidaršič Jak., prof. v Sa-

rajevu 5 fl., č. g. o. Žvajgar G., guardian v Gradcu 5 fl. (Konec prih)

Gospodarske stvari.

Trtna bolezen.

Nekdo je bil v predzadnjem listu poročal, da sem jaz na Mestnem vrhu „preronospora viticula“ na trtah konstatiral. To je pa na vsaki način pomota, kajti jaz omenjenih goric še zaradi tega nisem preiskoval.

Vsestransko se misli, da je letos „peronospora“ ali strupena rosa naše gorice okužila. Poslal sem pa v Klosterneuburg v preiskavo bolano perje in grozdje in od tam so mi poročali, da se ima ta prikaz, da je perje letos sploh na pol suho, samo neogodnemu vremenu pripisovati, ne pa strupeni rosi.

To je tudi verjetno, saj ni bilo letos dežja, ki bi bil trtno korenine dovolj namočil. Zato je pa trs v debelih zemljah, posebno pa po jamah, kjer je več mokrote, bolj vesele barve, kakor po strmih in kamenitih tleh.

Ta nesrečna bolezen se je v sredi avgusta po nekem dežju pokazala, perje se je večinoma do pol posušilo, druga polovica pa je zelena ostala. To zopet priča, da te bolezni ni „peronospora viticula“ povzročila, ker perje, katero ona okuži, posuši se čez kratko do čista, ne pa, da bi polovica zdrava ostala.

Ivan Balon.

Mlada detelja.

Da se pokosi mlada detelja jeseni ali tudi izpusti živina na-njo, to je že stara navada. Kakor vsaka, tako je tudi ta navada lahko dobra ali pa tudi slaba. Ako se izgodi to rane jeseni, to je, ne po koncu meseca septembra, ne trpi nič škode deteljišče, kajti detelja si še opomore lahko ter še pokrije zemljo. Ako se pa kosi pozneje, rado se izgodi, da mlado deteljo umori zima, gotovo pa bode spomladi le redka in slaba detelja.

Bolje je pa deteljišče popasti, kakor pokositi, ali tudi to se mora previdno zgoditi. Deteljišče se brž obraste, ako se popase in živina še po vrhu vtrdi nekaj tla, da jim zima ne vzpiplje detelje.

Škodljivo pa je preveč živino na deteljišče izpuščati, ali prerano ali pa o vlažnih dneh drobnico gnati na deteljo, kajti ta vdera pregloboko v zemljo ter spravi koreninje iz njegove lege.

V obče pa se mora reči, da v času, ko je mokro deteljišče, ne kaže pasti na njem ne drobnice, ne živine. Doklej se naj pase? Ne dalje, kakor do časa, ko se more deteljišče še obrasti.

Sejmovi. Dne 24. sept. v Dobovi, v Arnožu, v Slov. Bistrici, na Remšniku in pri sv.

Martinu tik Slov. Gradca. Dne 27. septembra v Svetincih. Dne 29. sept. v Veržeju, v Cmurku, pri sv. Lovrencu na Dr. polju, v Marenbergu, v Šoštanju, na Pilštanju in Vranskem.

Dopisi.

Iz Rečice v Sav. dolini. (Šolsko društvo.) [Konec.] Tudi namen našega društva je dober. Ono noče živinsko tlačiti ubogega Nemca, svojega soseda in bližnjega, ampak ono le Slovenca in njegove otroke narodnega, s tem pa tudi časnega in večnega pogina rešiti hoče. Ali kakor se tukaj bere: Namen naši družbi je, na vso moč skrbeti za to, da ne izgine izmed naše mladine sv. vera in materni slovenski jezik. Družba sv. Cirila in Metoda bo odvracala torej otroke slovenskih starišev od takih otroških vrtov in od takih šol, kjer se ne spoštuje katoliška vera in slovenski jezik. Odvracala jih bo s tem, da jim bo pomagala z obleko, s hrano, z bukvami in drugimi darovi. Če jo bomo dovolj podpirali z denarji, napravljala bo sama poštene otroške vrtove po takih krajih, kjer so otroci ubožnih starišev najbolj v nevarnosti, da se ne potujčijo. Vzdrževala bo slovenske šole, kjer se bodo naši otroci tako zrejali, da bodo lahko kedaj dobri kristjani in vneti Slovenci. Mar ni to prelep namen? Mar ni družba sv. Cirila in Metoda zares apostolska družba? Predragi, ostanimo torej zvesti tej družbi! To je naša sveta dolžnost. Pridobivajmo ji torej še novih udov! Tudi to je naša dolžnost! Društvo sv. Cirila in Metoda pa naj tukaj pri nas in povsod živi, rase in cvete! Slava torej Cirilu in Metodu! Slava vsem Slovincem, boj pa nemčurjem!“ — Mnogi živio-klici na koncu tega jedernatega govora pričevali so o uspehu taistega. Splošnja navdušenost trajala je celi čas. Iz tajnikovega in blagajnikovega poročila povzame se sledeče: Društvo je zgubilo med letom tajnika g. Kramerja in je njegov namestnik g. Žager ta posel prevzel. Akoravno se je društvo že med letom 1886 ustanovilo, vendar se more zaradi raznih zaprek še le kot v letu 1887 ustanovljeno smatrati. Taisto je štelo 2 ustanovnika, gg. Franjo Hmelaka, veleposestnika itd. v Lokavci, in Antona Turnšeka posestnika in trgovca v Nazaretu; ter 29 udov z doneskom 1 gld. na leto. Znesek 49 gld. se je za leto 1887 poslal 13. jul. t. l. družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljano. Načelnništvo je imelo v teku tega leta eno sejo. O priliki volitve novega načelnštva povzame g. nadučitelj Žolgar besedo, se zahvali v imenu zbora dosedanjemu načelnštvu za vspešno delovanje in trud, ter predlaga, da se taisto naj zopet potrdi, samo zapisnikarjev namestnik naj bi bil g. Trobaj. Ta predlog se soglasno sprejme. V načelnštvo so tedaj izvoljeni sledeči

gospodje: Ant. Turnšek, posestnik in trgovec v Nazarjah, prvomestnik; Ant. Goričar, c. kr. poštar v Mozirju, njegov namestnik; Ant. Žager, učitelj na Gorici, tajnik; Al. Trobaj, učitelj na Rečici, njegov namestnik; Ant. Jeraj, st. posest. na Sp. Rečici, blagajnik; Jožef Majcen, kaplan na Rečici, njegov namestnik. Na novo je pristopilo 7 udov. Izmed teh omenim sledeče: gosp. Vladiboj Šarec, gimnazijalec iz Ljubljane, ta gospod je vpisati dal tudi svojo sestro gspđ. Josipino Šarec, c. kr. pošto in brzojavno upraviteljico iz Ljubljane; potem g. France Lorber, učitelj in g. Franjo Dobovišek, trgovec, oba iz Rečice. H koncu je razdelil prvomestnik med vse navzoče ude po jedno knjižico „Družba sv. Cirila in Metoda, kaj je to?“, katere je v ta namen iz Ljubljane prejel. A vendar se nismo še po zaključbi občnega zbora razšli, temuč ostali smo še nekaj uric združeni, ter z radostjo poslušali krasne slovenske pesmi, s katerim so nas navzoči dijaki razveseljevali.

Iz Brežic. (Prenovljenje cerkve. Blagoslovljenje pokopališča.) Podružnica sv. Roka tik ceste, ko v mesto prideš, je starodavna božja pot, kamor pridejo o godu imenovanega svetnika in sledečo nedeljo romarji od blizo in daleč, prejemajo sv. zakramente in prosijo svetnika-pomočnika časnih in večnih dobrot. Cerkev zidana v romanskem slogu je bila letos zunaj in znotraj prenovljena. V njo stopivši se ti oko raduje lepih slik in treh novih oltarjev. Stranska oltarja, sv. Valentina mučenca in Marije sedem žalosti, sta bila pred šestimi leti postavljena; tudi veliki oltar leta 1768 postavljen, leta 1850 prenovljen, se je moral umakniti novemu. Ličen oltar kinčajo v Gröden-u na Tirolskem naročene podobe sv. Roka, sv. Miklavža in sv. Martina, so izraz milobe in sv. navdušenja; okraski se lepo prilegajo, marmoriranje stebričev in podstavov dobro posneto, tako da je oltar farmanom v veselje in pobožnost. — Lep kinč cerkve je nad oltarjem slika na presno: okoli praznega groba bogorodice zbrani apostoli z začudenjem gledajo navzgor, za Marijo v nebo vzeto. Ta in druge slikarije in pridržnica so lepo prenovljene. Novi oltar je bil dne 28. avgusta slovesno blagoslovljen in po sv. opravilu se je v zahvalo za srečno dokončano delo zapela pesem: „Te Deum“. Tudi novi del pokopališča je bil nedavno blagoslovljen. V procesiji smo se podali k novemu križu tam postavljenemu, na katerem so gorele tri sveče; ljudstvo je ginljivo poslušalo cerkvene molitve in nagovor č. g. dekana. Da bi ga poslušal Breški dopisnik „D. W.“ in pomislil besedo tolažbe, ne bil bi tako kvasil o zažiganju mrličev in o potrebi odstranjenja pokopališča zaradi okuženja pitne vode! Zidanje bolenišnice odločene za 100 bolenikov hitro napreduje, letos pride poslopje pod streho, čez

leta dni se bodo tam sprejemali reveži boleniki, — da bi tudi vsi ozdraveli!

Z Dobrne. (Krajnošolskem совету) potekla je postavno mu določena doba. Zavoljo tega je občinski odbor v svoji seji dne 4. sept. izbiral znovič petero zastopnikov v omenjeno svetovalstvo. Izmed 18 odbornikov prišlo jih je 14. Oddani glasovi razvrstili so se tako, da so jih dobili gg.: Tratnik-Anžič 12, župan J. Kok 10, Dopisnik 10, M. Kok 9, Orosel 9; nadalje Zidar-Adamec 6, Brauner mlajši 6, Korenak-Osetač 4, trije drugi po 2 in 1 glas. — Oba Kok-a, izredno vrla moža, je lani nekdo silil, naj bi se skregala s pametjo in z vestjo. In ker tega nista marala storiti, nastala je neka čisto po nepotrebem povzročena sitnoba, vsled katere sta prostovoljno izstopila iz krajnošolskega odbora. Toda višje šolsko oblastvo odpovedi ni moglo spoznati za opravičeno, rekši: zakaj sta pa to častno službo prevzela. Sedaj sta porabila primerno priliko ter se za znovič jima izkazano zaupanje zahvalila. Tema se je pridružil še g. Orosel, ki je rekel, da je 60 let star in da je v tem zastopništvu že od tistega časa, ko smo vsled novih šolskih postav dobili krajnošolske sovete. Bilo je toraj treba zopet voliti. Prebral se je dotični odlomek postave. Ali ta pravi: če „kdo“ volitve neče vzprejeti, ako ima za to prave vzroke, v tem slučaju se mora vršiti „nova volitev“, a to ni posebič povedano, da-li jedino le, kar se pač skoro samo ob sebi razumeva, za tiste osebe, ki so se odpovedale, ali pa tudi za vse druge. In da smo bolje varno ravnali, smo še enkrat izbirali vseh petero članov. Sedaj so dobili gg.: Tratnik 12, Zidar 11, Dopisnik 11, Brauner 10, Korenak 8 glasov. K tem se po postavi pridružijo: zastopnik cerkve, namreč veleč. g. duhovni svetovalec in dekan Gajšek, šolo zastopa g. nadučitelj Voglar; krajnošolskega nadzorovalca pa imenuje okrajnošolski svet v Celju, to službo je zadnjih šest let opravljal g. dr. vitez Heider. Dne 14. sept. je za načelnika šolskemu odboru bil soglasno zopet izvoljen vlč. gosp. Gajšek, a namestnik mu postal je g. Tratnik. Sklepoma bodi še dostavljeno, da občina sme biti zadovoljna s prav dobrim izidom volitev okrajnega zastopništva šolskega.

Iz Središke okolice. (Okr. glavlar.) Poročati moramo, da naš novi gospod glavlar svoje počitnice v to porablja, da v družbi nekega nam ne ravno simpatičnega gospoda po našem okraju potuje in da se občinskim predstojnikom itd. predstavlja. Čudno bi se nam to ne videlo, nasprotno hvaliti bi ga morali, da se kaže ljudstvu prijaznega, ali to nam ne ugaja, da izraža želje svoje, kakor: kdo da bi se naj volil v okrajni šolski svet itd. Zatoraj opozorujem vse zastopnike v okrajnem zastopu, da so složni in da volimo tiste moža v okrajni

šolski svet, katere nam bodo naši narodni voditelji ormoškega okraja priporočali.

Iz Ormoža. (Šolski svet.) Okrajni odbor je razpisal sejo okrajnega zastopa ormoškega na 3. oktobra t. l. Na dnevnem redu je važna točka: Volitev 5 udov v okrajni šolski svet. Da je ta volitev jako važna za naš celi okraj, ni nam treba praviti, zatoraj opominjamo vže zdaj vse gospode ude okrajnega zastopa, da o pravem času pridejo k seji ter da naj nihče doma ne ostane, kakor tudi, da volijo samo tiste gospode v okrajni šolski svet, katere jim bode narodna slovenska stranka priporočala.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar še potuje po Erdeljskem in tudi cesarjevič, nadvojvoda Rudolf se je podal tje, da je vpriči pri vojaških vajah. Veselje tamošnjih prebivalcev je veliko a madjarska vlada nič ne pustí mož k Njih veličanstvu, če se hoté pritožiti zoper njo. — Državni minister za vnanje države grof Kalnoky, je bil te dni pri knezu Bismarcku v Friedrichsruhe. Avstrija in Nemčija greste tedaj še zmerom po enacih potih, kar zadene njijine zunanje razmere. — Volitve na Českem niso pre naredile dež. zbora, skorej vsi nemški poslanci, ki so bili izstopili iz njega, voljeni so iz nóva. Sprave med Nemci in Čehi še ne bode tedaj k malu. — Linz, glavno mesto Gornje Avstrijske nadvojvodine, bode imelo dne 29ega septembra velik shod katol. Nemcev. Razprave pri tem shodu bodo, kolikor se čuje, celo važne. — V Gradcu so zaprli necega bankirja, ki čuje na ime Gurre. Mož je ponujal denarjev na posodo, pa jih ni imel in je le prošnjike gulil, če so se mu dali. — Za štajarski dež. zbor bode nova volitev poslanca za volilni okraj Liezen, nemški konservativci bodo volili Jož. Edlingerja, posestnika v Gamsu, doslej jim pa je bil nek bauernvereinski mož za poslanca. — Iz Beljaka na Koroškem je minister za uk in bogočastje, pl. Gautsch, prestavil prof. A. Artelja na Česko v Arnau. G. profesor se je bojda preveč kazal za Slovenca. — Pri sv. Petru pri Zili je nastala nova podružnica šulvereina, udje pa so ji skorej sami slov. kmetje. Oj nevednosti! — V Kranju odpré mestni odbor prvo latinsko šolo na svoje roke, ker očitna preneha vsled zloglasne uredbe naučnega ministerstva. — Na c. kr. gimnaziji v Ljubljani se je vpisalo letos 817 učencev, za 23 manj, kakor jih je bilo lani. — V Žužemberku se je ustanovila podružnica sv. Cirila in Metoda, udov šteje že h krati 40. — Goriški knjigar, Copagg (Kopač) je podaril lahonskemu otroškemu vrtu v Podgori več reči, ki jih je v njem potreba. Mož pač ne vé, da je slov. krvi in da

vleče največ denarja od slov. prebivalcev. Ali taki so radi pri nas trgovci, slov. groš jim diši, ni pa jim za slov. jezik. — V Dornbergu pri Gorici je bil v nedeljo zbor cecilijanskega društva; pravi se, da so društveni pevci že precej izurjeni, nasprotnikov pa še ne manjka temu društvu. — V Trstu so imeli te dni 11 angleških vojnih ladij, vojvoda Edinburški jim je poveljnik ter so bile vsled tega velike slavnosti. — Na Primorju se tožijo, da se dobiva čedalje več ponarejenega vina, naravnega pa se torej čedalje manj speča. Nič drugače, kakor je pri nas. — Po Istri se ljudstvo otresa čedalje bolj lahonskega jarma ter si voli narodne može v obč. zastop. Lahoni so vsled tega že kar iz sebe ter mahajo, kakor je to že v navadi po duhovnikih, češ, da so ti krivi tega. No nekaj so že, ali za to jim gre le hvala. — Hrvaški sabor je sklenil svoje zborovanje, posebnih reči pa ni kaj ukrenil. — V Pešti so naredili Fr. Deaku velik spominek ter ga bodo v četrtek, dne 28. septembra odkrili, tje pride tudi Njih veličanstvo. Naučni minister pojde za nekaj dni v Galicijo in Bukovino, da si ogleda tamošnje šole.

Vnanje države. Bolgarski knez, Ferdinand, je vpeljal cenzuro, torej pa ne sme noben list več pisati, kar ni vladi po volji. Za nekaj časa bode to že izdalo, ali se bode pa knez s tem prikupil bolg. ljudstvu, je več, kakor prazno vprašanje. — Velesile še nič ne vedó kaj pričeti, da se spravi red v Bolgarijo, toliko pa je vendar-le skorej gotovo, da princ Koburški ni mož, da to opravi. — Turčija obeta, da k malu napravi železnico, ki veže Solun z Vranjo; s tem pa ustreže Srbiji, ki že dela po svoji strani tako železnico. — Knez Dadian Mingrelski, tisti, ki bi imel bil postati bolgarski knez, ko bi šlo po želji Rusije, postal je general v ruski vojski. — Nemški cesar, Viljem, je bil v Stettinu pri velicih vojaških vajah a je pri njih omedlel. Pri takej starosti pač to ni čudo. Iz shoda nemškega cesarja pa ruskega cara ni bilo doslej nič in brž ko ne ga letos tudi ne bode. Rusija hoče imeti proste roke. — Kakor je podoba, obrne se za Ire vendar-le stvar na bolje in je upanje, da se odpravijo stare krivice. K malu pa še to ne bode. — Francoski general, Boulanger, trobi slej kakor prej v vojni rog ter je izrekel товnej v pričó višjih oficirjev, da francosko ljudstvo ne želi mirú. No, kaj pa potlej? — V Italiji ponehava kolera po nekaterih krajih, po drugih n. pr. v Mesini pa postaja huja, po več, do sto ljudi umrje na dan. — Za zlato mašo sv. Očeta se vrše tudi po Italiji velike priprave. Pravi se, da pride tudi Perzijski šah ali kralj spomladi v Rim ter pozdravi sv. Očeta. — Grški princ Jurij, najstarši sin kralja, stopi v službo najprej v Dansko, potem pa v Angleško mor

narico, da se uči mornarskih reči. — Za voljo Suez-a, velikanskega prekopa, ki veže Srednje morje z Arabskim, ste se Anglija in Francija porazumeli ter ga bode nadzorovala komisija, ki se sestavlja iz vseh generalnih konzulov v Kajiri. Vojakov se nastavi ob njem kacij 2000. — V Chicago v Ameriki je sodnija une dni več rogovilcev, ki se jim pravi anarhisti, obsodila na smrt, njih tovariši pa bi jih radi izvili iz rok pravice. V Ameriki je vse mogoče, nič ne stavimo, če še kje tudi to ni.

Za poduk in kratek čas.

Dvanajst bratov in kraljičin.

(Pravljica od sv. Ane v Slovenskih goricah.)

(Dalje.)

Po tem ugodnem odgovoru zopet povzame besedo Milica: „Predragi, ako želite nas rešiti, treba je naslednje točno izvesti: tri leta ne smete skupaj, razun vsako leto v tej noči, v katerej Vas obiščemo. Govoriti ne smete vsa leta niti jedne besede; spavali boste vsak v svoji sobici; hodite lahko za kratek čas samoč na lov. V ta namen najdete potrebne priprave v gradu. Jedila boste dobivali v svoje sobice, razun one večeri, kadar Vas obiščemo, takrat najdete mizo pogrnjeno tukaj v veliki jedilnici; donašale Vam bodo samo vidne — roke! Vsi obljubijo, da hočejo natanko vse pogoje spolnjevati. Sedaj stopijo pred — rešitelje, starejša Milica k Mirko-tu, tako, da je vsaka pristopila k mladeniču svoje starosti, ter mu je stisnila krčevito roko. Konečno se poklonijo, nasmehnejo in se prav toplo priporočijo ter izginejo potem, kakor so prišle.

Dvajnajsteri bratje si poiščejo sobe svoje, in v resnici, vsak je imel jedno pripravljeno, v kateri je spal in se tudi drugače razveseljeval. Hodili so tudi samoč na lov, mize imeli so pogrnjene in obložene z okusnimi jedili vsak dan. Tako mine leto. Pridejo zopet ob 11. uri kraljičine, a bile so že en malo belkastega obraza; dejale so vse vesele in srečne: „Sedaj, ljubljenci, smete zopet jedno uro govoriti, prosti ste, le pripovedujte, kaj se je v teku leta vse pripetilo, odkar se nismo videli!“ Zopet je prišla ura za slovo. Milo so pogledale rešitelje. Njih pogled je bila mila prošnja, naj le stanovitni ostanejo in pogoje natančno spolnijo!

Odidejo. Bratje zopet molče.

Drugo leto poteče, zopet pridejo kraljičine — belše.

Konečno je prišlo tudi tretje leto. Bratje so zbrani pri mizi, molče zavživajo božje dari. Manjkalo je samo 6 minut, pogoji bodo izpolnjeni in kraljičine rešene. V tem pa ustane Mirko in izpregovori, ne misleč na kraljičine:

„Dragi bratje, mislim in za gotovo upam, sreča nas po svetu čaka, dejte, hodimo med svet; zakaj bi morali tukaj, v tem zakletem, pustem gradu živeti, kakor samostanci, ne da bi se smeli pogovarjati in se veseliti; dejte bratje, zapustimo to pusto zidovje in hajdi na prosto!“ Pri teh besedah se vsi, razun najmlajšega Milko-ta vzdignejo, ter mu za odhod zagromijo: Živel brat, res, sreča nas za gotovo čaka, le takoj odrinimo!“ Milko, najmlajši brat, pa se britko razjoče pri tem prizoru, in žalostno pogleduje na nestanovitne brate svoje. Vrata se odpró in v sobo stopi zopet 12 kraljičin. Bile so pa razun najmlajše Marijice zopet — črne, a v rokah držijo žareče meče, ter vsaka stopi k svemu nestanovitnemu rešitelju — žugajoč mu. V tem strašnem prizoru je padel Milko v nezavest, in kadar se vzbudi iz nezavesti, znašel se je s konjem svojim v neki šumi. Čudéc se, se je popraševal: Nisem li bil v gradu? Se-li mi sanja, ali kaj? (Dalje prih.)

Smešnica 38. „Vsaki čas“, razlaga učitelj v šoli, „vsaki čas“ ima svojih prijetnosti, eden nam daje to, drugi drugo veselje. Ali tudi en in isti čas je lahko eno leto bolj, drugo manj prijeten. Ali veste, otroci, za kateri letni čas, ki je bil prijetniši memo druga leta?“ „Lanska zima“, odgovori županov France. „No zakaj pa?“ — „Ker ste, g. učitelj, bili boleni, mi pa za to nismo imeli šole“, odgovoril je France.

Razne stvari.

(Cesarski dar.) Svitli cesar so dali za šolo pri sv. Janžu na Peči 300 gld. iz lastnega premoženja.

(Razstava cerkv. obleke.) V soboto dne 24. septembra odpre se ob 9^{1/2} uri dopoldne razstava cerkv. obleke v bogoslovju v Mariboru in trpi potem skozi 4 dni. Ob enem pa se razstavi tudi cerkv. obleka in druge reči, ki so namenjene za vatikansko razstavo v Rimu ter so mili dar za vezilo zlatomašniku sv. Očetu Leonu XIII.

(Dijaška kuhinja.) Č. g. župnik J. L. je daroval za dijaško kuhinjo v Mariboru 170 fl., g. dr. Drag. Prus, zdravnik v Konjicah 5 fl., vlč. g. Rup. Šuta, župnik v Zavrči 10 fl., čast. g. Dav. Jurkovič, kaplan pri sv. Ani 5 fl., č. g. Fr. Ostrc. kapl. pri sv. Tomažu blizo Velikenedelje 5 fl., č. g. Štef. Turkuš II. kpl. pri sv. Petru blizo Maribora 2 fl., neimenovan 1 fl., mil. g. kanonik Hrg so podarili mizo iz trdega lesa, ki se da raztegniti. Bog plati!

Al. Meško, blagajnik.

(Volilni shod.) Pri shodu volilcev na Ptuj dne 18. septembra se je obilo volilcev zbralo. Drž. poslanec, č. g. dr. L. Gregorec, jim je razložil svoje delovanje, volilci pa so mu na to izrekli zahvalo za doslenje njegovo de-

lovanje in popolno zaupanje. Podrobno poročilo o tem shodu prinese prihodnje število.

(„Slov. koledar.“) Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je tudi letos priredila „Slov. koledar“ za na steno. Oblika mu je lična, stane pa letos samo 20 kr. v tiskarni, po pošti pa 25 kr. Cena je torej jako nizka in shaja tiskarna s skupnino samo takrat, če jih speča prav veliko število.

(Odpoved.) Dr. K. Gelingsheim, pristav c. kr. okr. sodnije v Kozjem, se je odpovedal časti podpredsednika v tamošnjem okr. odboru ter bode vsled tega že jutri dne 23. sept. druga volitev.

(Otroški vrt.) V Celju je „šolsko društvo za Nemce“ odprlo v onem tednu otroški vrt. V pričo je bil načelnik tega društva, nek dr. Richter ter je zatrjeval, kako da je njegovo društvo rado vrt odprlo nemškimi otrokom v zavetje. No to mu bodi ali kako je kje lice napravil, ko se mu je predstavila trojica mož, ki bode poslej imela vrt na skrbi? Bobisut, Glantschnigg pa Rakusch, kaj ne, to so sami pragermani!

(Okr. šolski svet.) Okr. zastop v Mariboru je volil v svoji zadnji seji petero mož v okr. šolski svet. Vseh petero stanuje v Mariboru in vsi se štejejo za Nemce. To je lepo plačilo unim slov. posestnikom, ki so zlezli v nemški koš mestjanom na ljubo!

(Slov. slovstvo.) Zbranih Stritarjevih spisov izšel je sedaj že 13. snopič. Nadaljuje se v njem še roman „Zorin“.

(Nekriv.) Dr. Fr. Strafella, odvetnik na Ptujju, je bil tožen goljufije in krive prisege, a c. kr. okrožna sodnija v Celju je izpoznala, da ni kriv, pač pa je skrtil njegov pisar tisti denar, za katerega je hodilo.

(Žlahta.) V Gruškovi je Fr. Kranjc sin tamošnjega viničarja, vstrelil svojega bratrance Ant. Kranjca, ker ga je ta bil nekaj oštel, uni pa je kar segel po puško. Se ve, da so ubojnika zaprli.

(Nevarna kopelj.) Pri sv. Marku blizu Ptujja sta nedavno v Dravi utonila otroka Franc in Martin Horvat. Bila sta se šla kopat, a našla sta grob v deročih valovih Drave.

(Prodaja žita.) Kakor letos, tako živo še ni bilo na železniški progi Pragersko-Pešt, kajti vsak dan pelje po več močnih vlakov žito iz Ogerskega na Pragersko in od ondot skozi Maribor v Švico. Pri nas pa še žito nima nič kaj cene.

(Na prosto!) V Celju sta jo iz ječe porisala Fr. Dremel in Mart. Bezjak. Bili so ju v eno izbo zaprli pa sta predrla zid in tako ubežala. Doslej ju še niso ujeli.

(Hranilnica.) Hranilnica Mariborskega mesta obstoji sem od leta 1862, je torej že 25 let stara. Da si se je precej odebelila po denarju slov. kmetov, vendar je odločila sedaj 5000 gld. za nemški šulverein, tedaj v razslovenjenje slov. otrok.

(Premiranje konj.) Uno soboto je bilo v Mariboru na c. kr. vadišču premiranje kobil in žrebet za Mariborski, Ptujski in Ormoški okraj. Prignalo se je lepih živali, posebno iz Ormoškega in Ptujškega okraja. To je c. kr. okr. živinozdravnik g. Armin Haage tudi na koncu priznal, škoda, da le nemški, to pa ker slovenski ne zna. Imena posestnikov premiranih konj priobčimo v „Gosp. prilogi“.

(Grozni uboj.) V Lešah na Gorenjskem bil je nek Jaka Čajhen prišel prav iz zapora ter je hotel kar lastnega očeta zaklati. Njegova sestra to vidi in zgrabi na naglem sekiro ter zamahne nad grozovitnežem. Le-ta se zgrudi na tla in je 24 urah že mrtev. Kako življenje, taka smrt.

(Duh. spremembe.) Č. g. Janez Kunce, mestni vikar na Ptujju, dobil je župnijo sv. Jurija na Ščavnici.

Loterijske številke:

V Gradcu 17. septembra 1887: 11, 39, 30, 87, 1
Na Dunaju „ „ 12, 44 66, 39, 32

Potrebno za hišo in pisarno!

V tiskarni sv. Cirila v Mariboru je ravnokar izšel
in se dobi

Slovenski koledar 1888

za steno.
Cena 20 kr., po pošti 5 kr. več.

Tiskan v treh barvah!

Krajna razstava v Trbovljah.

P. n. obiskovalcem se tem potom vljudno naznanja, da se krajna razstava

v **Trbovljah**

dne 24. sept. ob 9. uri zjutraj

redno otvori ter traja do vštetelega 28. dne septembra t. l.

Razstava le-ta bode v vseh oddelih svojih dokaj zanimiva. Zato si usojamo p. n. občinstvo vljudno vabiti, da jo mnogobrojno počesti sè svojim pohodom.

Za razveseljevanje in zabavo je dostojno skrbjeno. Isto tako se bode onim gostom, ki mislijo ostati čez noč v Trbovljah, postreglo z dobrimi prenočišči.

Pri dohodu vsacega osobnega vlaka bode na postaji Trboveljski dovolj voz pripravljenih, da se obiskovalci prav po ceni dovedó na kraj razstave.

Razstavni odbor.